

CORONAVIRUS COVID-19 AS A TOPIC INSPIRATION FOR TEACHERS AND CHILDREN DURING CREATION AND WORK WITH MATERIALS

CORONAVIRUS COVID 19 JAKO NÁMĚTOVÁ INSPIRACE PRO UČITELE A DĚTI V TVORBĚ A PRÁCI S MATERIÁLY

Václav Tvarůžka

Abstract

The paper deals with innovation of education within the state of emergency announcement relating coronavirus pandemic. For the innovation, we used the topic of PIÑÁTA as an archetype of evil that enables using of common materials for the education of practical activities at primary school. This topic is a traditional part of children's celebrations mainly in countries of Middle and South America. We used the possibility of this topic not only for creation and work with materials but also for enriching the education and programme of primary school. The paper publishes creations of students and children at home during the state of emergency announcement. The topic of Piñata enables natural education of natural values of functional society.

Key words: *Piñata, coronavirus, technology, pupil, teacher, materials.*

Abstrakt

Článek popisuje inovaci výuky v rámci vyhlášení mimořádného stavu v důsledku pandemie koronaviru. K inovaci jsme využili námětu Piňaty, jakožto archetypu zla, který umožňuje použití běžných materiálů, používaných při výuce praktických činností v primární škole. Tento námět je tradiční součástí dětských oslav narozenin zejména v zemích Střední a Jižní Ameriky. Využili jsme možnosti tohoto námětu nejen k tvorbě a práci s materiály, ale také k obohacení výuky a programu škol. Článek publikuje výtvořky studentů a dětí v domácnostech v rámci vyhlášeného mimořádného stavu. Námět Piňaty umožňuje přirozenou výuku přirozených hodnot fungující společnosti.

Klíčová slova: *Piñata, koronavirus, technologie, žák, učitel, materiály.*

1 VÝUKA A JEJÍ OBSAHOVÁ INOVACE V DOBĚ PANDEMIE

Vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila dne 12. 3. 2020 pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS COV-2) na území České republiky nouzový stav.

V souvislosti s tímto usnesením vlády a ve spojení s předchozími opatřeními byla zakázána osobní přítomnost studentů na výuce prováděné prezenčně (a to v prezenční i kombinované formě studia), a to soustavně a skupinově (např. formou přednášek, seminářů, skupinovou laboratorní činností apod.) a také zkoušky.

Protože jsme chtěli zachovat výuku a splnit požadovaná kritéria přistoupili jsme k inovaci přednášky a seminářů předmětu Konstrukční činnosti v praktických činnostech studijního programu Učitelství pro 1. stupeň základních škol a Didaktika praktických činností ve výchově dětí MŠ. Bylo nutné přistoupit k obsahové a formální

inovaci výuky. Předmět připravuje učitele pro výuku témat praktických činností s materiály, poznávání jejich vlastností s přihlédnutím k rozvoji tvořivosti, znalosti technologií světa práce a řemesel. V seminářích je kladen důraz na vytváření pozitivního vztahu k vlastní tvořivé práci a technice, jakož to "druhé přírodě". Učitel by měl být vybaven znalostmi procesu expozice tématu, jeho výběrem, navrhováním, realizací a hodnocením. Je kladen důraz na tvořivé činnosti s materiálem, na pozorování jevů, poznávání nářadí a technologie, popis analogií a činností v živočišné a rostlinné říši, jednoduché experimenty a grafické vyjadřování. Učitel musí být schopen komunikovat s žáky primárního stupně na základě znalostí jejich prekonceptů s potenciálem jejich optimálního překonávání.

Byli jsme postaveni před problém, jak vést výuku v době, kdy byly rodiny uzavřeny v domácnostech a mnohé oblasti uzavřeny vyhlášenou karanténou. Pozitivním jevem byla skutečnost, že řada lidí nerezignovala na aktivní řešení problémů a v domácnostech se šily roušky. Domácí práce dostaly nový rozměr, rodiny se uzavřely „do sebe“ a fenoménem se stalo pečení chleba. Odvaha zdravotníků a učitelů, kteří překonali strach podporovaný médii a pomáhali ostatním, byla a je velmi ceněná. Ve veřejném mediálním prostoru se začaly publikovat fotografie a kresby koronaviru.

Hledali jsme metody a prostředek, který by umožnil splnit kritéria výuky a reagoval na vzniklou situaci také z pohledu rodin a dětí. Inspiraci jsme našli v kulturní tradici Střední a Jižní Ameriky. Potenciál tradice, kultury a vzdělanosti má v oblastech Jižní a Střední Ameriky dlouhodobou tradici. Je známým faktem, že když byla roku 1786 ve Spojených státech amerických založena první univerzita, existovalo už v takzvané latinské Americe dvacet univerzit, z nichž některé dokonce déle než dvě století. Vždyť kulturním fenoménem těchto kontinentů je například Latin jazz. **Zvolili jsme téma Piñaty, jakož to dětské hračky, která je velmi variabilní a kreativní.**

1.1 TÉMA PIÑATA JAKO PROSTŘEDEK BOJE PROTI KORONAVIRU

Piñata je objekt, který slouží jako dětská hračka k zábavě při oslavách dětských narozenin. Má rituální podstatu. Je metaforickým obrazem boje se zlem. Byla použita při inkulturaci křesťanství Střední a Jižní Ameriky španělskými misionáři v 16. století.

Piñata je zavěšena na provaze v prostoru. Piñata jako objekt personifikuje zlo, které je maskováno vnější krásou. Piñata má být pro dítě „zákeřně“ krásná.

Za překonání zla je člověk odměněn dobrotami a dárky, které jsou v piñatě ukryty a vysypou se poté, co oslavenec se zavázanýma očima piñatu „přemůže“ holí. Dospělí a ostatní děti navigují oslavence k piñatě pravdivými i zavádějícími instrukcemi.

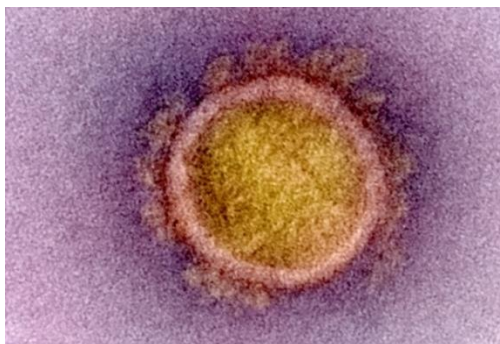
Piñaty jsou využívány především v kulturní tradici španělsky mluvících národů, jejich pojetí oslav odpovídá jejich kulturnímu naturelu. Důkladnost zhotovených piñát a jejich použití lze dokumentovat například následujícím videem z Youtube v následujícím odkazu: <https://www.youtube.com/watch?v=ybSSSUgg0RU>.

Fenomén „slavnosti“ se v naší kultuře váže k radostným životním situacím. K slavnostem se v lidské kultuře vážou rituály a obřady, v akademickém prostředí například promoce, v životě rodin svatby, křtiny apod. Pokud se podíváme na problém pandemie z pozice uzdravených lidí a z pozice zvládnutí krizových situací je rituál „přemožení piñaty“ očištným a radostným. Ohlasy studentů, kteří tento námět realizovali ve svých rodinách v době pandemie, tento faktor uvedli.

1.2 PROBLÉM STYLIZACE PIŇÁTY A JEJÍ REALIZACE

Koronavirus (Coronavirus) bylo do roku 2009 označení rodu virů, od roku 2009 společné označení (nikoli taxonomické jméno) pro čtyři rody virů obsažených v podčeledi Orthocoronavirinae (KING, Andrew M. Q., Elliot J. LEFKOWITZ, Arcady R. MUSHEGIAN, et al. 2018).

Jeho mikroskopický obraz je možno popsat jako objekt přibližně kulového tvaru s kuželovými, nebo hyperboloidními výrůstky, které jsou symetricky rozloženy po jeho povrchu. Viz Transmisní elektronová mikrofotografie částic viru SARS-CoV-2, izolovaná od pacienta (obrázek 1.). Snímek byl pořízen a vylepšen o barvu v integrovaném výzkumném zařízení NIAID (IRF) ve Fort Detrick ve státě Maryland.

Obrázek 1. Koronavirus SARS-CoV-2, obraz z elektronového mikroskopu.

Výtvarně je virus zobrazován například grafickou stylizací, viz obrázek 2., dostupný na <https://pixabay.com/cs/photos/coronavirus-koronawirus-epidemie-5019456/>.

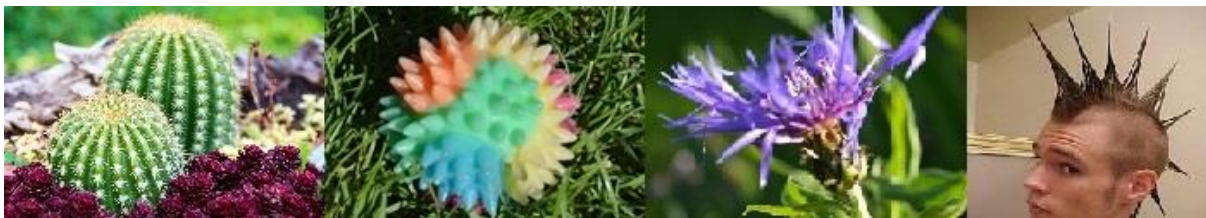
Obrázek 2. Stylizovaný obraz Viru Covid 19.

Piňaty se vyrábějí ve tvaru hvězdice, jednorožce a dalších objektů. V původním provedení byly zhotovovány z hlíny. Hvězdicovité piňaty měly zpravidla 7 rohů, které metaforicky zobrazovaly v křesťanské tradici 7 smrtelných hříchů.

Instrukce a konzultace v době nouzového stavu probíhaly prostřednictvím internetové komunikace. Studenti pracovali na základě zasláné přednášky “Didaktika praktických činností ve výchově dětí MŠ a NŠ (Distanční koncepce COVID 19)” v programu MS Power Point.

Pro realizaci jsme stanovili tyto pravidla:

1. Inspirujte se podobnými objekty z přírody.

2. Piňata bude vyrobena z papíru a dalších materiálů vhodných pro práci s dětmi ve tvaru COVID 19, na základě autorů (Depešová, Honzíkova, 2006, 2017). Je možné doporučit využití: krabic, balónků, papírových ruliček, kornoutů, atp. Piňata musí děti zaujmout svou pestrostí a originalitou.
3. Dbejte na to, aby se Piňata dala přemoci, vzhledem k fyzickým možnostem dítěte.
4. Piňatu bude možné naplnit dárky.
5. Piňata bude snadno „rozbitelná“ a zdravotně nezávadná.
6. Dokumentujte výrobu piňaty s dětmi, popište materiály a pošlete na e-mailovou adresu se zpracovaným technologickým popisem.

Následující obrázky (obrázek 3) dokumentují výsledné studentské práce:

Obrázek 3. Studentské realizace Piňat na téma COVID 19.

Ukázky studentských prací dokumentují různorodost materiálůvých a technologických pojetí. Novost tohoto tématu byla pro studenty výzvou nalézt optimální řešení vnější konstrukce. V celkovém počtu realizací převážila technologie kaširování, tj. lepení zbytkového papíru na maticovou konstrukci, kterou tvoří

nafouknutý balónek nebo jiné tělesa. Další variantami bylo využití polystyrenových kvádrů, které je možno vydlabat a vnějškově opracovat. K výrobě „ostnů a rohů“ Piňaty studenti využili papírové kornouty, polystyrenové kuličky nabodnuté na špejle. V jednom případě student využil jako ostny vruty do dřeva.

1.3 ZÁVĚR

Inovace výuky tématem vlastní realizace piňaty ke které jsme přistoupili v důsledku pandemie a nemožnosti prezenční výuky se osvědčila. Toto téma v sobě integruje nejen kulturní tradice, ale rovněž činnostní učení, tvořivou práci a pozitivní psychologické externality. Ohlasy studentů distanční formy studia prokázaly, že společná práce s dětmi v domácnostech a také ověřování „funkčnosti piňaty“ bylo pro rodiny mnohdy vítaným zpestřením domácího pobytu. Dalším efektem uplatnění námětu piňaty je její psychoterapeutická funkce, kdy piňata personifikuje zdravotní, nebo situační problém, který je nutno vyřešit. Toto může mít pozitivní vliv na hodnotový systém výchovy. Studenti ve výrobě nejvíce používali technologie kaširování papíru. Tyto technologie umožňují zapojení dětí do realizace. Práce na námětu je při použití piňaty oceněna nejen samotným „rituálem hry“, ale také sladkou nebo jinou odměnou. Realizací tohoto námětu jsme přesunuli praktické semináře v dílně do domácího prostředí. Tento námět je tvarově a z hlediska estetiky velmi variabilní. Doporučujeme jej uplatnit všude tam, kde lze využít jeho činností a terapeutický potenciál.

References

1. KING, Andrew M. Q., Elliot J. LEFKOWITZ, Arcady R. MUSHEGIAN, et al. Changes to taxonomy and the International Code of Virus Classification and Nomenclature ratified by the International Committee on Taxonomy of Viruses (2018). Archives of Virology [online]. 2018, 163(9), 2601-2631 [cit. 2020-07-01]. DOI: 10.1007/s00705-018-3847-1. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s00705-018-3847-1>
2. Novel Coronavirus SARS-CoV-2, <https://www.niaid.nih.gov/diseases-conditions/coronaviruses>
3. Novel Coronavirus SARS-CoV-2 <https://www.flickr.com/photos/niaid/49597768447/>
4. Honzíková, J. (2006). Materiály pro pracovní činnosti na 1. stupni ZŠ. Západočeská univerzita.
5. Honzíková, J., & Depešová, J. (2017). Kdo tvoří, ten nezlobí III, aneb, Práce s loutkou v mateřské škole. Západočeská univerzita v Plzni.
6. USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 12. března 2020 č. 194. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/IHOABMNHPSV>

Contacts

Mgr. Václav Tvarůžka, Ph.D.
Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta,
Katedra technické a pracovní výchovy
Fráni Šrámka 3
Ostrava Mariánské Hory,
Tel: +420 953 218
e-mail: vaclav.tvaruzka@osu.cz